

Neatkarīga nozares profesionāļa/eksperta recenzija par sabiedriskā pasūtījuma izpildi

Recenzents: AIVARS PASTALNIEKS

Elektroniskais plašsaziņas līdzeklis: SIA «Vidzemes televīzija»

Projekta nosaukums: LATVIJA TESTĒ PAŠVALDĪBAS

Recenzēto satura vienību skaits: 6

Recenzēto satura vienību pārraidīšanas datumi: 19.05, 21.05., 24.05, 25.05, 26.05., 29.05. 2021.

RE TV pirmsvēlēšanu debates DAUGAVPILĪ, JŪRMALĀ, OGRĒ
Vadītājs Ģirts Timrots.

TVNET pirmsvēlēšanu debates LĪVĀNOS, SAULKRASTOS, VALKĀ.
Vadītājs Mārtiņš Daugulis.

1. UNIVERSĀLIE KRITĒRIJI

1.1. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajiem sabiedriskā pasūtījuma uzdevumiem

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Daļēji atbilst.

Vispirms jāatzīmē, ka visos raidījumos deputātu kandidāti, kā arī raidījuma vadītāji, atbilstoši tobrīd valstī noteiktajai kārtībai, ir maskās, ievērojot distanci.

Ņemot vērā Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2020. gada 31. decembrim) 71. panta pirmajā daļā noteiktos sabiedriskā pasūtījuma uzdevumus, ReTV un TVNET sagatavotie pirmsvēlēšanu raidījumi tiem kopumā atbilst. Ar vienu iebildi. Par to nākamajā punktā.

1.2. Atbilstība projekta satura koncepcijā definētajam mērķim un uzdevumam

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Daļēji atbilst.

Projekta satura mērķī minēts, ka Latvijas sabiedrība līdzās citiem aspektiem tiks informēta arī par konkrētās pašvaldības veiktās stāstiem. Visos apskatāmajos raidījumos ne no vadītājiem, ne sagatavotajām pilsētas vizītkartēm neviens veiktās stāsts neizskanēja. Šo trūkumu uzskatu par ļoti būtisku. Ne tikai tāpēc, ka šāds piegājiens pilnībā neatspoguļo sabiedriskā pasūtījuma mērķi un uzdevumu sadaļā – “veicina patriotisku attieksmi pret

neatkarīgās Latvijas valstiskumu”.

Orientācija tikai uz problēmām, nebūšanām sabiedrībā nostiprina stereotipizētu pārlicību, ka valstī nekas labs nenotiek. Tā arī nerada pilnvērtīgu ainu par konkrēto pašvaldību.

Ogrē, piemēram, tikko kā svaigi uzbūvēta gaumīga un moderna bibliotēka (tās projekts iekļauts finālā šīgada konkursā “Latvijas Arhitektūras gada balva”), pēdējos gados būtiski sakārtota vide, ceļi, taču skatītājs par to neuzzina.

Arīdzan raidījumu saturu koncepcijā solītā statistika par pilsētām bija gaužām skopa. Grūti noprast, vai tas bija raidījuma vadītāja vai projektam pieaicināto žurnālistu uzdevums, taču, veidojot debates par konkrētu pašvaldību, bez partiju, kandidātu, iedzīvotāju skaita un bezdarba līmeņa ļoti būtiski zināt arī to, kādi ir budžeta ieņēmumi, prognozētie izdevumi, finanšu saistību apmērs, vidējā alga, pensiju apmērs, lielākie būvējamie objekti, cik jauniešu studē utt.

Šī informācija noteikti ieskicētu pilnīgāku ainu par pilsētu un dotu kvalitatīvāku atspēriena laukumu debatēm.

1.3. Projektam ir ilgtspējīgs efekts, tostarp žurnālistikas un mediju profesionālās kvalitātes uzlabošanā

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Ar gadiem kopumā TV debašu kvalitāte, manuprāt, uzlabojas. Līdz ar to šāda žanra raidījumu attīstība nākotnē ir sabiedriski un valstiski nepieciešama.

1.4. Satura pieejamības nodrošināšana daudzveidīgās satura izplatīšanas platformās un sasniedzamā auditorija (par pamatu ņemt projekta pieteikumā noteikto)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Kā jau projekta satura koncepcijā solīts, pirmsvēlēšanu debates parādījās gan ReTV, gan TVNET platformā – raksta un pilna diskusijas video ieraksta formā.

1.5. Satura atbilstība žurnālistikas ētikas un profesionālajiem standartiem, politiskās neitralitātes ievērošana tēmu un viesu izvēlē, viedokļu daudzveidība (ņemot vērā satura žanra specifiku)

Recenzenta vērtējums (atbilst/ daļēji atbilst/ neatbilst): Atbilst.

Bez iebildumiem. Gan Ģirts Timrots, gan Mārtiņš Daugulis ievēroja žurnālistikas ētikas, profesionālos un neitralitātes standartus.

Objektīvu iemeslu dēļ ne visos raidījumos bija iespējams ievērot viedokļu daudzveidības principu. Tā, piemēram, uz Daugavpils pirmsvēlēšanu debatēm neieradās četru sarakstu pārstāvji.

2. SPECIĀLIE KRITĒRIJI SATURA AUDIO UN AUDIOVIZUĀLĀ FORMĀTA NOVĒRTĒŠANAI

2.1. Formas kritēriji (atbilstība formātam, scenārija dramaturģijas kvalitāte, vēstījuma dinamika, režijas kvalitāte, mūzikas izmantošanas prasmes, subtitru kvalitāte)

Pirmsvēlēšanu debates ir sarežģīts žanrs. Dažādi TV kanāli vienmēr meklējuši savus piegājienus, lai izvairītos no monotonas radījuma norises gaitas.

Ja par raidījumu atbilstību formātam, režijas kvalitāti iebildumu nav, tad iespējas dinamizēt vēstījumu varēja tikt labāk izmantotas. Īpaši tas attiecināms uz TVNET raidījumiem.

2.2. Satura kritēriji (redaktora un producēšanas darba kvalitāte, satura vērtība un oriģinalitāte, valodas lietojums, grafika un vizuālie risinājumi)

Plusi:

* Kā būtisks satura ieguvums gan ReTV, gan TVNET raidījumu sākumā vērtējama sadaļa par KNAB un Valsts kontroles aktivitātēm konkrētās pašvaldības kontekstā. Tomēr, kā jau iepriekš minēju, tai bija jābūt līdzsvarotai ar veiksmes stāstiem.

* Re TV pirmsvēlēšanu debatēs labs risinājums bija projekta satura koncepcijā minētais "spēles" elements – tests deputātu kandidātiem, lai noskaidrotu viņu kultūrvēsturiskās, likumdošanas, pašvaldību darba un citas zināšanas. Apskatītajos raidījumos neviens no tobrīd esošajiem mēriem uz testa jautājumiem neatbildēja pilnīgi pareizi.

Pārlicinošs elements – skaņas signāls ar sarkanu rāmi nepareizas kandidātu atbildes gadījumā.

Būtiski, ka uzskatāmības dēļ, kamēr deputātu kandidāti rakstīja atbildes, ar pareizajiem risinājumiem tika iepazīstināti TV skatītāji.

* Ievadā, kad deputātu kandidāti iepazīstina ar savu programmu, kadrā ir arī viņu vizītkarte ar rubrikām «Šobrīd strādā», «Pirmais darbs», «Hobijs», «Vecums», «Moto».

* Visā raidījuma laikā skrejošā rinda ar faktiem par kopējiem pašvaldību vēlēšanu datiem. Maz gan bija datu par konkrētajām pilsētām.

* Surdotulka klātbūtne.

TVNET veidotajā raidījumā par Līvāniem iedzīvotāju viedokļi par pašvaldību bija pašā sākumā vēl pirms iepazīstināšanas ar deputātu kandidātiem. Šķiet, šāds piegājiens ātrāk ievēl raidījumā, piešķir tam lielāku dinamiku.

Kļūme – Līvānu raidījumā deputātu kandidātu vizītkartēm virsū runā surdotulks (raidījumā par Saulkrastiem šī kļūme novērsta). Vizītkartē gramatiska kļūda – kvadricikls.

Pozitīvi, ka Valkas raidījumā bez iedzīvotājiem jautājumu uzdeva arī eksperte, RSU programmas «Reģionālā programma un valsts pārvaldība vadītāja» Lelde Metla – Rozentāle: “Kā ierobežota finansējuma apstākļos deputātu kandidāti plāno nodrošināt Valkas novada attīstību?”
Eksperta jautājumi būtu iederējušies arī citos raidījumos.

2.3. Vadītāji: profesionālās īpašības un iemaņas (personas profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, ķermeņa valodas prasme, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt stabilitu profesionālo kvalitāti, līdzdalība satura komunikācijā, prasme vadīt intervijas, sarunas, diskusijas, improvizācijas prasme, prasme strādāt tiešraidē, sagatavotības līmenis)

Ģirtam Timrotam lielā mērā piemīt prasme vadīt raidījumus, strādāt tiešraidē. Iebildums ir par “līdzdalību satura komunikācijā”.
Ja tēmās par korupciju, nesaimnieciskumu, bezdarbu jāuzteic raidījuma vadītāja uzdotie papildjautājumi deputātu kandidātiem, tad, piemēram, raidījuma par Daugavpili beigu daļā vadītājs no neērtiem faktiem aiziet.
Ieraksta 01:01:35 deputātu kandidāts no Daugavpils novada partijas Pēteris Dzalbe sāk runāt par konkrētu gadījumu, kas liecina par koruptīvām aizkulisēm “Mums nosauca konkrētus ciparus, konkrētus noteikumus, kādā veidā varam dabūt zemes gabalu, lai varam attīstīt savu uzņēmumu...”
Raidījumā piedalās divi attiecīgā laika mēri. Tā vietā, lai debatēm piešķirtu dinamiku, dotu viņiem iespēju atbildēt, raidījuma vadītājs maina virzienu, sakot: “Kuram vēl ir kritika?” Un vēl pēc brīža: “Elksniņa kungs, jūs vēl gribat kritizēt kādu no konkurentiem?”
Šī būtiskais P. Dzalbes nosauktais fakts palika gaisā kārojoties. Līdz ar to nevaram runāt par pilnvērtīgi stabilu profesionālo kvalitāti, spēju ieinteresēt, piesaistīt auditoriju. Vismaz konkrētā raidījuma ietvaros.

Kā pozitīvs piemērs jāmin epizode Ogres raidījumā (01:05:35), kad deputātu kandidāts Edgars Logins no apvienības “Iedzīvotāji” min, ka detālpilānojami tiekot slepus grozīti. Ģ. Timrots septiņkārt jautā “Kurš to dara slēpti? Lai gan kandidāts atbildi tā arī nesniedz, vadītājs šajā situācijā rīkojas adekvāti un profesionāli.

TVNET debašu vadītājs Mārtiņš Daugulis – labs orators, taču, runājot, pārāk daudz skatās datorā. Būtībā teju jebkurš teksts tiek nolasīts.
Deputātu kandidātiem praktiski netika uzdots neviens papildus jautājumiem. Dalībniekiem studijā bija pārlietu komfortabla atmosfēra.

2.4. Iesaistītais personāls (žurnālisti, operatori, montāžisti un citi satura radītāji): profesionālās īpašības un iemaņas (profesionālās darbības oriģinalitāte, prasme uzrunāt, ieinteresēt, piesaistīt auditorijas uzmanību, spēja reaģēt neordinārās situācijās, spēja nodrošināt profesionālo kvalitāti, prasme strādāt tiešraidē (ja attiecināms), sagatavotības līmenis)

*Operatora, montāžas darbs – bez iebildēm.
ReTV – labs studijas noformējums. Lielā telpa aizpildīta ar kvadrātveida kubiem, kuriem pieskaņots atbilstošs grīdas segums.
Kā telpas noformējuma elements jāatzīmē arī statīva veida konstrukcijas, kuras atrodas aiz raidījumu dalībniekiem.
Šīs konstrukcijas, rādot deputātu kandidātu tuvplānus, novērš tukša kadra sajūtu.

Ne brīdi neradās sajūta, ka kadra un gaismu nodrošināšanā parādās amatieriski elementi.*

2.5. Papildus piebildes

Nav.

3. REKOMENDĀCIJAS

3.1. Vai projekta realizēšana nākotnē būtu jāturpina sabiedriskā pasūtījuma ietvaros?

*Būtu jāturpina. No pirmsvēlēšanu diskusiju kvalitātes lielā mērā ir atkarīgs vēlētāju balsojums, tātad arī – valsts turpmākā attīstība.
Tāpat arī būtu jāturpina šādu raidījumu recenzēšana. Jo šī savstarpējā sintēze palīdz attīstīt produkta satura kvalitāti.*

3.2. Vai projektā nepieciešami būtiski uzlabojumi? Ja jā, kādi?

*Būtiskākais uzlabojums – debašu kā žanra attīstība, to kvalitāte. Saprotams, ir grūti to nodrošināt noteiktos laika rāmjos, ja piedalās daudz deputātu kandidātu. Taču tā kā, piemēram, Daugavpils raidījumā no 10 kandidātiem piedalījās tikai seši, bija iespējams panākt lielāku dinamiku, klātesošo iesaisti diskusijā, radošajai komandai apliecinot savu spēju orientēties nestandarta situācijā.
TVNET raidījumos diskusiju nebija. Brīdi noslēguma daļā, kad deputātu kandidāti viens otram uzdod jautājumus, nevar saukt par pilnvērtīgām debatēm.

Noteikti uzlabojams ir pilsētu vizītkaršu saturs.*

3.3. Projektā iesaistītā radošā personāla kompetence un profesionalitātes vērtējums, realizējot līdzvērtīgus projektus sabiedriskā pasūtījuma ietvaros.

Kopumā personāla kompetence, profesionalitāte – atbilstoša.

3.4. Papildus secinājumi/piebildes

Nav.